

За дальше поліпшення підготовки спеціалістів та науково-дослідної роботи

ДИРЕКТИВИ ХХ з'їзду КПРС вимагають від вищих учбових закладів дальшого піднесення якості підготовки молодих спеціалістів і корінного поліпшення науково-дослідної роботи. Найважливішою умовою для виконання цих завдань є правильна розстановка наукових сил кожного вищого учбового закладу та покращення організації їх праці.

З цією метою у всіх вузах нашої країни зараз запроваджено новий принцип комплектування штатів професорсько-викладацького складу. Якщо раніше мірою праці викладача вважалася кількість виконаних ним годин за учбовим планом, то зараз такою мірою є кількість підготовлених вузом висококваліфікованих спеціалістів, а також якість учбової і наукової роботи.

В зв'язку з запровадженням нового принципу комплектування кадрів набагато поліпшуються умови для продуктивної наукової праці. Внаслідок цього повинен значно зрости обсяг і підвищитися рівень наукової роботи кафедр. Викладачі мають зараз широкі можливості у вдосконаленні методів наукової роботи і навчання студентів. Виникають об'єктивні умови для справжнього розвитку самостійної роботи студентів.

Зараз кафедри університету повинні так налагодити роботу своїх членів, щоб звільнити їм якомога більше часу для плодотворної наукової роботи, для створення підручників і учбових посібників.

На факультетах треба серйозно, по-діловому обговорити питання про можливість скорочення тривалості обов'язкових занять студентів в аудиторіях. Кафедрам зараз надано право при наявності хороших підручників скорочувати лекційні курси, а також замінити деякі практичні заняття (в першу чергу на старших курсах) різними видами самостійної роботи.

Це, зрозуміло, зовсім не означає зниження ролі лекцій в учбовому процесі. За лекціями, як і раніше, цілком зберігається їх організуюче і спрямовуюче завдання; вони повинні знайомити студентів з основами даної науки, розвивати у них потребу і здатність до поглибленої самостійної роботи. В зв'язку з цим в лекціях повинен висвітлюватися лише найбільш важливий програмний матеріал; кафедри мають право переносити нескладні описові розділи лекційних курсів, які не вимагають науково-теоретичного обґрунтування і можуть бути засвоєні студентами при допомозі підручника, на лабораторній заняття, на виробничу практику або на самостійну роботу студентів.

Кафедри повинні розумно і доцільно використати своє право скорочення лекційних курсів, маючи на увазі, що самостійне вивчення студентами за підручником частини програмного матеріалу відкриває перед професорсько-викладацьким складом великі можливості для більш докладного і глибокого висвітлення найбільш складних і важливих в науковому відношенні розділів програми, а також для ознайомлення студентів з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної науки.

Вища школа, в тому числі і наш університет, повинні прищепити студентам широкий погляд на свою спеціальність. Молодий спеціаліст мусить бачити не тільки сьогоднішній, але й завтрашній день своєї науки, чітко уявляти собі шляхи її дальшого розвитку і вдосконалення. Для цього необхідно всіма засобами розвивати у студентів навички самостійної роботи над підручником, над науковою літературою, роботи в лабораторії, на виробництві, в сільському господарстві, в школі.

Водночас треба всіляко уникати натаскування і «школярства», які знижують рівень викладання у вищій школі і погано відбиваються на якості підготовки спеціалістів.

Слід, зокрема, переглянути систему керівництва лабораторними роботами студентів у напрямку підсилення елементу самостійності. Немає потреби керувати кожним кроком студента і слідкувати за кожним його рухом. На лабораторних заняттях викладач повинен виступати як керівник-консультант.

Посилення елементу самостійності студента в усіх ланках навчальної роботи дасть змогу істотно поліпшити організацію учбового процесу і звільнить викладачам додатковий час для проведення наукової роботи, для складання підручників і учбових посібників, для встановлення щільніших зв'язків з промисловим і сільськогосподарським виробництвом, з середньою школою.

Необхідно, щоб час, звільнений в результаті всіх цих міроприємств, був використаний викладачами для оволодіння сучасними методами наукових досліджень з застосуванням новішої апаратури і точних вимірних приладів, для ознайомлення з вітчизняною і науковою зарубіжною літературою. Набуті в такий спосіб знання і навички повинні передаватися студентам. Це забезпечить на ділі загальне піднесення рівня підготовки молодих спеціалістів і поліпшення науково-дослідної роботи кафедр.

В світлі перелічених відповідальних завдань набагато зростає роль кафедр. Вони повинні зразково організувати учбовий процес і науково-дослідну роботу своїх членів. Наприкінці учбового року завідувачі кафедр мають дати об'єктивну оцінку всім виконаним науковим і науково-методичним роботам, визначити їх якість, науково-теоретичне і практичне значення. Необхідно також забезпечити публікацію закінчених робіт і втілення їх висновків у народне господарство.

Поліпшення організації всієї роботи кафедр, вдумливою і раціональною побудовою учбового процесу, посиленням самостійної роботи студентів наш університет доможеться успішного виконання відповідальних завдань, поставлених перед вузами нашої країни ХХ з'їздом КПРС.

КОЛИ з самого початку ми дізналися, що група буде складатись не тільки з «корінних» університетчиків, але ввійлються до її складу колишні студенти педагогічного інституту, здавалось, що дружбу налагодити буде нелегко. Але побоювання, на щастя, виявилися хибними.

Можна з усією відповідальністю сказати, що в нашій групі четвертокурсників-біологів робота йде добре. І це не тому, що ми ентузіасти, але й через те, що нам допомагає дружба, справжня студентська дружба.

Коли спільна справа, здружитися легко

Ми виконуємо, як правило, денні норми регулярно, а часто і перевиконуємо їх. В середньому з 16 студентів групи кожен виламує в день по 14 рядків. Відчувається набути на Херсонщині практика!

А ось недавно Ліда Хайло побила рекорд — її денний виробіток 19 жовтня склав 20 рядків.

Мені здається, що в нашій групі робота організована

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Рік видання XX

Сталінські КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківському ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 30 (865)

Субота

27

жовтня

1956 р.

Ціна 20 коп.

В цьому році, дякуючи напруженій праці всього колективу нашого радгоспу, вирощений і зібраний багатий урожай. Радгосп закінчив збирання врожаю, виконав план здачі зерна державі, повністю засипав фонд насіння і приступив до зявлової оранки.

Велику і своєчасну допомогу в підготовці і проведенні збиральної кампанії подали нам студенти Харківського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. О. М. Горького. Відгукнувшись на заклик партії і комсомолу, 226 молодих патріотів-харків'ян добросовісно трудилися в полі, на комбайнах, тракторах і автомашинах, на токах та інших дільницях цілинного радгоспу. Своєю самовідданою працею студенти допомогли нам зібрати і здати державі два мільйони пудів зерна, залишив премією керівника групи

Наказ по радгоспу „Західний“

ши про себе хороші згадки. т. Жилкіна і парторга — директора Астахова. За систематичне перевиконання норм і найкращі показники в труді нагородити грошовою премією студентів: І. Бойченка, Ткаченка, Прохорова, В. Андреева, А. Кернеса, П. Лісниченка, С. Литвиненка, Ю. Леонова, В. Бабенка, В. Ануфрієнка, Ю. Єгоріна, В. Колота, В. Афанасьєва, В. Сисуну, В. Марченка, В. Малолеткова, Б. Климова, Л. Олійника та В. Ільєнка.

За відмінні трудові успіхи, за високу дисципліну і організованість, проявлені під час збирання врожаю в радгоспі «Західний» Рубаївського району, Кокчетавської області, Казахської РСР студентів Харківського університету нагородити від імені Дирекції, партійної і комсомольської організації Червоном прапором.

За вдалу розстановку студентів та вмиле керівники та нагородити грошовою премією керівника групи

Директор зернорадгоспу «Західний» ТУНІК.

Цікава знахідка

При розбиранні архіву Харківського Товариства дослідників природи знайдено неопублікований рукопис 1853 року професора зоології нашого університету О. В. Черная «Опис тварин, відомих під назвою ховрашків». Монографія має значний історико-науковий інтерес, її зараз уважно вивчають спеціалісти біологічного факультету.

говорить бригадир тов. Спесивцев. — Кращі наші муляри — тт. Русанов, Мінюков і студент Колодяжний. Завдання вони завжди виконують високоякісно.

Ми сфотографували цих товаришів за роботою. На нижньому знімку — тт. А. Н. Русанов та С. С. Мінюков.

Цікава трудова біографія студента фізико-математичного факультету Анатолія Колодяжного. В 1954 році він закінчив десять класів. Мрія вступити в університет не здійснилась: Анатолій не пройшов по конкурсу. Але це його не зупинило. Анатолій пішов працювати на будівництво, швидко оволодів професією муляра і незабаром одержав IV розряд. У вільний час готувався він до екзаменів і досяг свого.

Зараз Анатолій Колодяжний — студент II курсу фізикумату. А на час літніх канікул він знову пішов працювати на будівництво.

Добросовісно трудяться також бетонувальники В. Шведов та В. Ємельянова. На верхньому фото ви бачите їх під час забивання балок ігровим вібратором.

О. КУЗІН.

Фото автора.

НАЗУСТРІЧ ЖОВТНЮ

Фотовиставка в гуртожитку

В студентському гуртожитку по вул. Артема, 49 організована нова фотовиставка. Вона розповідає про спортивне життя радянської молоді напередодні Спартакіади народів СРСР.

вірно. Працюємо ми всією групою. Якщо відстанеш трохи, товариші прийдуть на допомогу. Крім того, ми не носимо зібрану кукурудзу кожен у відведене місце, а виділений для цього один із нас збирає кукурудзу у всіх.

На Херсонщині в Чаплинському радгоспі наша група заслужила два Червоних прапори — міжгруповий і радгоспний. Будемо працювати так, щоб по праву заслужити і третій.

І. ШИРОКОРАД,
Ново-Водолазький р-н,
Харківська область.

З ВЕЛИКИМ ентузіазмом трудяться в переджовтневі дні будівники нового корпусу університету. Підходять до кінця будівельні роботи в корпусах 1, 1-а і 3, повним ходом іде робота в корпусі № 14. Бригада мулярів, що працює тут, вже споруджує карниз на 9-му поверсі.

— Наша бригада виконала план на 100 процентів,—

Боротьба комуністів Петинського району міста Харкова в Жовтневі дні

В історії боротьби Комуністичної партії за соціалістичну революцію певне місце належить харківським більшовикам і зокрема комуністам Петинки (так називався до революції Комінтернівський район міста Харкова). В цьому районі знаходилась основна маса міського пролетаріату, і тому звідси харківські більшовики почали боротьбу за створення своєї політичної армії.

Перемогу лютневої буржуазно-демократичної революції робітники Петинського району, як і весь російський пролетаріат, зустріли з особливою радістю і піднесенням. Народ вірив, що прийшла довгождана свобода, і тепер він одержить мир, землю, 8-годинний робочий день та інші демократичні права.

Дрібнобуржуазні партії меншовиків та есерів використовували цей час загальних ілюзій для зміцнення свого впливу у масах.

Тільки партія комуністів піднесла голос в ім'я справжньої свободи, звільнення трудящих від пут капіталістичного рабства. Комуністи розгорнули широку роз'яснювальну роботу. Вони переконували робітників в тому, що поки влада знаходиться у Тимчасового буржуазного уряду, а в Радах панують меншовики і есери, народ не бачитиме свободи і миру, селяни не одержать землі, робітники — 8-годинного робочого дня, підвищеної заробітної плати і т. п.

Комуністична партія роз'яснювала російському пролетаріату, що тільки своїми власними силами він зможе досягти перемоги над буржуазією.

В лютнево-березневі дні 1917 р. у Петинському районі існувала тільки одна більшовицька організація на заводі БЕК. Це була найбільша організація більшовиків у Харкові і одна з великих на той час у Росії. Вона нараховувала коло 40—45 комуністів. На інших підприємствах вели роботу партійці-одинаки або 2—3 комуністи, які підтримували зв'язок з міською партійною організацією. В районі ж партійну роботу вів райпарторганізатор.

Але малочисельність не лякала комуністів. З перших же днів революції вони приступили до організації робітників, готуючи їх до рішучої сутички з буржуазією. Комуністи перетворили завод БЕК у справжню фортецю більшовизму. Тут був створений заводський комітет, який взяв на себе завдання захисту інтересів робітників. Заводська поліція була змінена робітничою міліцією або дружинами. Пізніше такі дружини були створені на інших харківських заводах і стали зародками майбутньої Червоної гвардії.

На заводі БЕК комуністи користувались настільки великим авторитетом, що робітники обирали своїми представниками завжди тільки більшовиків. Вони мали також великий вплив на робітників заводу «Герлях Пульст».

На початку березня за ініціативою більшовиків на загальних робітничих зборах заводу було прийнято рішення про припинення понаднормових робіт та про введення 8-годинного робочого дня.

Ареною жорстокої боротьби більшовиків з меншовиками явився Харківський паровозобудівний завод — старий ветеран, передовий боець проти царизму в 1905 році. Зміцнившись під час реакції, меншовики прагнули ввести революційний ентузіазм 7 тисяч робітників цього заводу в русло угодовської політики. Після лютневого перевороту на ХПЗ було 3 більшовики — Марков, Щербина і Романович. В кінці травня на завод прибуло ще кіль-

ка більшовиків, в результаті чого склалася група в 10 чоловік.

За завданням члена Харківського партійного комітету А. Іванова більшовики Щербина і Заривайко організували на заводі в червні 1917 року більшовицький осередок, який виніс на своїх плечах всі труднощі боротьби проти опортуністів.

24 травня 1917 року в приміщенні Ідальні заводу «Гельферіх-Саде» за ініціативою комуністів зібралась перша загальноміська конференція фабрично-заводських комітетів та представників профспілкових організацій Харкова. Це була одна з перших конференцій фабзавкомів Росії. Вона намітила завдання фабрично-заводських комітетів в галузі робітничого контролю, а також обрала Центральну Раду.

На більшовицьку позицію з першого дня своєї організації стала також Харківська спілка металістів.

В зв'язку з зміцненням позицій більшовиків на підприємствах Петинки в червні 1917 року був організований районний партійний комітет. В тому ж місяці у Харків повернувся видатний діяч нашої партії Артем (Сергєєв). В той же час з Тули до Харкова з 30-м полком прибув М. Руднев. Комуністи все більше і більше зміцнюють свій вплив серед пролетарів Петинки.

Наступ на фронті і Петроградська демонстрація 18 липня ще більше революціонізували робітників, що почали вже зовсім не довіряти Тимчасовому уряду і тому вимагали передачі влади в руки Рад.

Під час обговорення результатів першого Всеросійського з'їзду Рад робітники заводу БЕК приймають резолюцію, в якій говориться, що закінчити війну можна тільки при негайному переході влади в руки Рад робітничих і солдатських депутатів. Аналогічну резолюцію внесли робітники ХПЗ та інших заводів.

Липневі події в Петрограді ще більш підірвали вплив меншовиків та посилили більшовицький авторитет серед петинського пролетаріату. 7-тисячний мітинг робітників паровозобудівного заводу категорично вимагав скасування смертної кари, заборони арештів революційних вождів та розпуску Державної думи. А робітники заводу БЕК прямо заявили, що розстріл мирної демонстрації в Петрограді відбувся з вини Тимчасового уряду.

Величезне значення в справі пробудження революційної активності пролетаріату Петинки мала економічна боротьба робітників. На практичних питаннях захисту повсякденних потреб робітників комуністи викривали угодовство партії меншовиків та есерів. Але партія комуністів розуміла, що результати боротьби робітничого класу проти буржуазії зрештою вирішить сила. Тому з перших же днів лютневої революції вона закликала пролетаріат до зброї, створюючи свою робітничу міліцію.

В. І. Ленін писав, що така міліція дійсно б озброювала і навчала військовій справі поголовно весь народ, забезпечуючи не погучковськи, не по-мілюковськи від всяких спроб відновлення реакції, від всяких підступів царських агентів.

Більшовики Петинського району розгорнули активну роботу по створенню пролетарських дружин, їх озброєнню та навчанню. 7 травня на заводі БЕК відбулись збори більшовиків, де було прийняте рішення про організацію бойової дружини. Ця робота була покладена на відповідальність члена завкому більшовика Сімкіна. До 15 травня в складі дружини було вже 50 робітників, що добровіль-

но виявили бажання входити в дружину. М. Руднев видав дружині БЕК'а 35 гвинтівок різних систем та учбові патрони до них. Були встановлені дні занять дружинників, і під керівництвом спеціально виділених інструкторів робітники почали навчатися військовій справі.

За прикладом векивців робітники цілого ряду інших заводів також почали створювати бойові дружини. На ХПЗ озброєнням заводської оборони (так спочатку називався там червоногвардійський загін) займалися робітники Нехаєнко та Захаров. До вересня 1917 року був створений загін в 150—200 червоногвардійців. Він входив до складу районного загону.

Робітничі дружини були створені на заводі «Гельферіх-Саде», Шиманського, в майстернях південних залізниць та на інших підприємствах. 30 травня 1917 року відбулась нарада представників дружин з заводів Петинки, де була прийнята інструкція про бойові дружини. Згідно з інструкцією робітничі дружини переіменувались в загони Червоної гвардії.

В перших числах червня був організований Петинський районний штаб Червоної гвардії. Пізніше створюється і Центральний штаб Червоної гвардії м. Харкова.

В створенні червоногвардійських загонів велика заслуга належала М. Рудневу. Він добував зброю для робітничих дружин, виділяв інструкторів для проведення занять. Коли після липневих днів стало питання про необхідність посилити діяльність по озброєнню робітників, за пропозицією М. Руднева Харківський комітет РСДРП(б) командировав свого представника в Тулу по зброю. Вона була привезена, і на заводі БЕК був створений арсенал Червоної гвардії.

В перших числах вересня проходили маневри всіх загонів м. Харкова. Маневрами керували Руднев, Рухимович та Глаголев. Повну бойову готовність червоногвардійських загонів виявили ці маневри.

Напередодні Жовтневого повстання в Петрограді меншовики хотіли заарештувати більшовиків. Комуністи почали енергійну підготовку до оборони. Було проведено ряд міроприємств, спрямованих на те, щоб запобігти контрреволюційному виступу угодовців.

25 жовтня зібралась Харківська Рада для того, щоб вирішити питання про арешт більшовиків. В цей же час була одержана телеграма про перемогу збройного повстання робітників і солдатів у Петрограді. Одночасно до будинку виконкому підійшли робітники найбільших заводів Харкова, щоб вітати перемогу Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Так, керуючись вказівками В. І. Леніна і Центрального Комітету Комуністичної партії, більшовики одного з найбільших пролетарських районів м. Харкова готували перемогу Великої Жовтневої соціалістичної революції. І зараз, відзначаючи 39 річницю перемоги Великого Жовтня, особливо радісно відчувати, що справа, в ім'я якої боролись харківські комуністи, живе і перемагає.

О. ГЛАЗКОВ,
аспірант кафедри
історії КПРС.

Студентам, які повернулися з цільних земель, є що розповісти про свою роботу, про свої вра-

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»
Стор. 2. 27 жовтня 1956 р.

ження. З великою цікавістю слухають другокурсниця геологічного факультету Л. Макридіна та В. Линовицька оповідання своїх співкурсників, учасників збирання цільного врожаю О. Терлецького, В. Коники та Л. Курячого.

НА ЗАСІДАННЯХ комітету комсомолу з року в рік розглядаються десятки персональних справ. Комсомольські стягнення накладаються за найрізноманітніші проступки: за втрату

Продовжуємо розмову на тему:

„Чого треба досягти в комсомольській роботі“

Погане навчання — провина

комсомольського квитка, погану поведінку, за недобросовісне ставлення до комсомольського доручення і т. п. Правильно засуджуються всякі порушення комсомольської честі в роботі, в поведінці, у поведінці.

І тільки одне ніколи не розглядається як проступок, як грубе порушення комсомольського обов'язку — безвідповідальне ставлення до навчання. І це тому, очевидно, що вже занадто простою і старою здається та істина, що навчання — основний обов'язок кожного студента і учня. Порушення його також стало свого роду законімомірним фактом, який ніби не заслуговує засудження.

Про обов'язок хороше вчитися, щоправда, добре пам'ятають в деканатах, в учбовій частині університету, особливо коли за постійну неуспішність в адміністративному порядку студента виключають з університету.

І тільки комсомольський актив забуває, що він має право, зобов'язаний вимагати виконання всіх обов'язків комсомольця і в першу чер-

гу його хорошої успішності. Хіба не являється порушенням комсомольського обов'язку таке ставлення до навчання, коли від сесії до сесії одні й ті ж комсомольці одержують незадовільні оцінки без будь-яких на те поважних причин?

Не можна сказати, щоб такими студентами не займалися в групах, на факультетських зборах. Але справа, як правило, закінчується тим, що ректорат встановлює певні строки перездачі, а комсомольські збори ставлять як завдання тому, хто заборгував, — здати екзамен чи залік в певний строк. Такі збори повторюються, а як комсомолець студент не несе ніякої відповідальності за свою погану успішність.

І тут було б мало сказати, що це також комсомольська справа. Це — основа комсомольської роботи. Невідповідальне ставлення до навчання, до занять треба розглядати як грубе порушення основного комсомольського обов'язку студента.

Л. КОВАЛЬОВА,
член комітету комсомолу.

Університетська культбригада в колгоспах

Нещодавно після поїздки по колгоспах Херсонської області повернулась університетська культбригада, в склад якій входило 14 чоловік — студентів різних факультетів університету. В той час як студенти успішно трудилися на колгоспних полях, учасники бригади забезпечували культурне дозвілля і студентів і колгоспників.

Було дано 15 концертів. В першу чергу обслуговувалися найбільш віддалені від районного центру колгоспи. Виступи університетської самодіяльності проходили успішно, колгоспники і студенти завжди залишались задоволеними, виражаючи свою вдячність теплим прийомом переважної більшості номерів.

Особливим успіхом користувався у слухачів квінтет в складі Галати, Петрова, Лісневського, Попова та Кравцова. В їх репертуарі були пісні із кінофільмів, румунська народна пісня «Марініке» та ін. «Ляна», «Матросський танок», «Танок з стрічками», «Угорський танок». «Росій-

ський переппляс» та інші у виконанні учасників танцювального колективу в складі Безпальчої, Бордакової, Непомнящої, Коваленка та Бадіана тепло приймалися колгоспниками. З тонким гумором сатиричні вірші Степана Олійника, уривки з романів М. Шолохова читав П. Згонник.

Тепло зустрічались слухачами виступи Шокурової, Трошановської, Лісневської, Петрова.

Зараз учасники культбригади поряд з підготовкою до фестивалю молоді готуються до шефських концертів для будівників нового корпусу університету та для вихованців дитячої трудової колонії в Куряжі.

Б. ПОПОВ.

НОВІ КНИГИ

Географвидав випустив такі нові книги:

І. Демет'єв. Єгипет. Автор докладно розповідає про природу і господарство Єгипту, про його стародавню культуру, 30 стор. Ціна 90 коп.

Б. Павлов і А. Рябчиков. Індія. Популярний географічний нарис про Індійську республіку. 50 стор. Ціна 1 крб. 50 коп.

Л. Хват. Загадковий материк. В живих і цікавих розповідях автор змальовує відважних російських моряків, що відкрили материк за Південним полярним колом. Розповідається про численні експедиції мандрівників багатьох країн вглиб Антарктиди. Остання частина книги присвячена антарктичній експедиції Академії наук СРСР, 150 стор. Ціна 6 крб.

Робота йде успішно

На кафедрах фізіології та біохімії тварин біологічного факультету розробляється надзвичайно важлива наукова проблема — проблема старіння живого організму.

Теми дипломних робіт, які виконують в цьому році студенти біофаку, тісно пов'язані з цим основним напрямком роботи кафедри. Під керівництвом проф. В. М. Нікітіна та асистента Є. О. Сапонової працюють студенти-дипломники В. Ніколаєва і Т. Колібаба. Вони досліджували вплив видалення щитовидної залози на водний та газовий обмін у білих крис різного віку. Потім тема роботи була поширена, в неї включили вивчення впливу експериментального гіпертиреоза на ці ж процеси. Зараз виконано вже 90 процентів всієї роботи.

Цікава дипломна робота у студентки Лисенко. Вона виконується під керівництвом проф. І. М. Буланкіна та доцента Є. В. Паріної. Темою роботи є визначення при допомозі методу мічених атомів швидкості обміну білків при білковому харчуванні.

Поряд з дослідженням найпізніших стадій онтогенезу проводяться і роботи по вивченню найраніших етапів індивідуального розвитку, що необхідно для одержання цільного уявлення про зако-

номірності розвитку живого організму. Ці дослідження проводяться під керівництвом доцента В. І. Махінька.

Робота дипломниці Концевой присвячена визначенню швидкості росту ембріонів та нагромадженню в їх тілі сухої речовини в різні періоди розвитку. Досліди показують нерівномірність цього процесу.

Тематика дипломних робіт студентів-дипломників кафедри фізіології та біохімії тварин цікава і змістовна. Інтенсивно працюють над її виконанням студенти: майже у всіх експериментальна частина виконана більше, ніж наполовину.

С. ЖУКОВА,
студентка V курсу
біологічного факультету.

Братською великою дружбою пов'язаний радянський народ з народом Китаю. Ця дружба, що ґрунтується на повному рівноправ'ї, на взаємному шануванні національних інтересів — запорукою дальшого зміцнення могутнього табору миру, демократії і соціалізму.

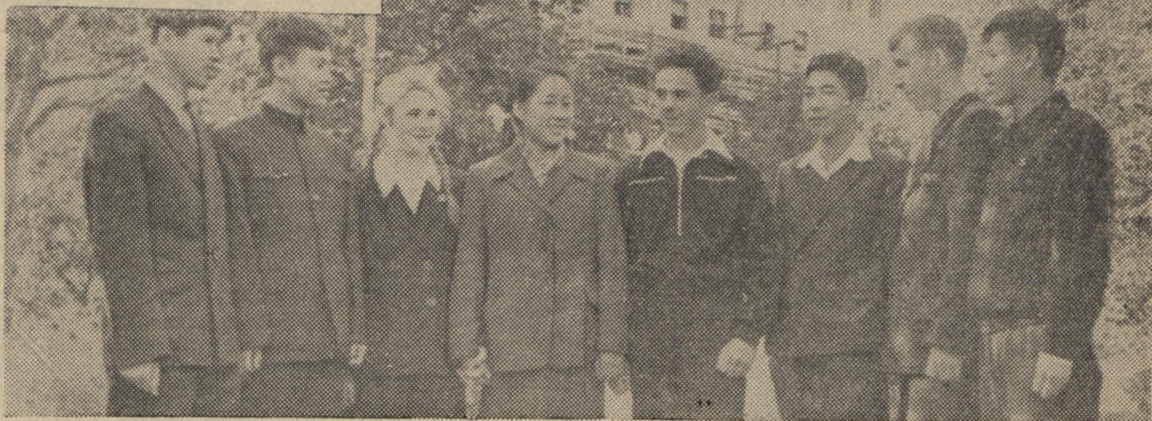
В цьому році до нас в університет прибула навчатися велика група китайської молоді. Тепло і сердечно зустріли студенти університету китайських товаришів. З перших днів перебування китайців в університеті студенти фізико-математичного факультету та інших факультетів зав'язали з ними міцну дружбу.

Часто можна чути тепер на факультеті слова: «сьогодні ми знайомили наших китайців з містом», «вчора ми разом слухали загальну лекцію з фізики».

Багато нового і цікавого відкрилось перед китайськими товаришами з часу їх перебування в нашому університеті. Часто заходять вони в комітет комсомолу університету. В бесідах з його членами вони завжди жваво цікавляться роботою громадських організацій, запитують, як проводять студенти свій відпочинок, яку роботу проводять університетські комсомольці в місті, на заводах і в колгоспах області.

Недавно разом з комсомольцями університету китайські студенти побували в підшефній дитячій трудовій колонії в Куряжі. Святкового вигляду набрала колонія в цей день. Біля входу на територію колонії — велике гасло китайською мовою — «Привіт китайським друзям!». Гості познайомилися з умовами навчання, роботи і побуту вихованців. В клубі колоністів відбувся великий концерт, показаний спільними силами вихованців і

Зав'язалася міцна, хороша дружба

гостей. Кілька китайських пісень виконав духовий оркестр колонії. А на закінчення зустрічі вихованці запросили китайських друзів на спільну вечерю.

Китайські товариші залишилися дуже задоволені цією зустріччю. «Треба думати, що ця зустріч не остання. Адже і ви тепер наші шефи», — сказав заступник начальника колонії тов. Розенберг, звертаючись до гостей.

— Звичайно! — дружно відповіли ті.

Багато і наполегливо вчитися доводиться студентам з Китаю. Особливі труднощі пов'язані з недостатнім володінням російською мовою. І тут вони знаходять допомогу і з боку викладачів, і з боку наших студентів.

Першого жовтня в день 7 річниці з дня проголошення Китайської Народної Республіки разом з китайськими студентами визначну дату відзначили і наші студенти. Китайським друзям були вручені подарунки.

Нещодавно студенти-китайці відвідали астрономічну обсерваторію нашого університету. З великим інтересом оглянули вони установки і апарати, познайомилися з принципом їх роботи.

В бесідах з китайськими друзями часто чуєш питання: «Ну як вам тут живеться, як учитесь у нас в університеті?». «Дуже хороше! Нам тут дуже подобається, ми почуваємо себе, як дома, в Китаї», — чується відповідь.

Напередодні всенародного свята 39 річниці Великого Жовтня хочеться побачити китайським друзям від всіх студентів нашого університету ще більших успіхів в навчанні і в роботі, ще більшої дружби між нами.

В. БАЙБІКОВ.

На верхньому фото: китайські друзі разом з студентами першого курсу фізико-математичного факультету в саду ім. Т. Г. Шевченка. Зліва направо: Лю Шан-юн, Ван Цзінь-шань, Н. Сереброва, Цай Юн-юн, Г. Шкурупій, Сун Чжей-цзінь, В. Грисенко і Лю Цзя-кунь.

Студентка Цай Юн-юн, як і інші її товариші, ще слабо володіє російською мовою. Але це не біда! Співкурсниця Н. Сереброва очоче допоможе подрузі (фото зліва).

Фото О. КУЗІНА.

Дорожити часом

Про те, яке значення в житті студента має п'ятий, завершальний в навчанні курс, зайвий раз говорити не треба. Через півроку ми будемо звітувати за проведені в університеті 5 років, показувати, чому навчилися, що вміємо.

П'ятикурсники радіофізичного факультету все це, звичайно, розуміють. І треба сказати, переважна більшість наших студентів до навчання, до семінарських занять ставляться з виключною серйозністю.

Зараз іде широка підготовка до виконання дипломних робіт, читаються лекції з спеціальних дисциплін; уже почалися семінари з спецкурсів, мета яких — допомогти студентам в самостійній роботі над літературою, потрібною для дипломної роботи.

З великим захопленням працюємо ми і на семінарах з історичного матеріалізму. Відповіді наших товаришів свідчать про тверде засвоєння знання з основ великого вчення Маркса—Леніна, про глибокий інтерес, який виявляють п'ятикурсники до вивчення суспільно-політичних дисциплін.

І все ж неполадки у нас є і неполадки серйозні. Так, більшість студентів тільки недавно одержала теми дипломних робіт, та й ті, хто знав ще до цього свої теми, ніяк не можуть втягнутися в роботу безпосередньо по диплому. Вони зсилаються на те, що все ще проходять лекції, семінарські заняття. Але ж часу вільного залишається достатньо.

В багатьох з нас дипломні роботи складні і вимагають наполегливого опрацювання. Зараз дорога хвилинка. Це повинен відчувати кожний. Всерйоз до контролю за виконанням дипломних робіт повинні підійти і комсомольське бюро курсу. Такого контролю з його боку до цього часу не відчувається. А це — одне з основних завдань нашого комсомольського активу.

Ж. ГОРБАЧ,
студентка 5 курсу
радіофізичного фак-ту.

гато зробили вони для покращення роботи хімічних кабінетів — склали правила поведінки в кабінеті, приготували багато розчинів різних реактивів та ін.

Треба сказати, що педагогічна практика могла б проводитися значно краще і ефективніше, якби на факультеті був методичний кабінет, а також при умові більш ретельного добору шкіл, в яких практикуються студенти.

В найближчий час на факультеті буде проведена нарада, на якій підведуть підсумки педагогічної практики цього року. На ній треба буде не тільки обговорити весь хід підготовки, але й намітити конкретні заходи для усунення тих недоліків, які ще заважають підготовці висококваліфікованих викладачів хімії для радянської школи.

М. НОВАКОВСЬКИЙ.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»
Стор. 3. 27 жовтня 1956 р.

В гостях у школярів

Недавно на учнівський вечір в 132 школу м. Харкова в гості до старшокласників прийшли студенти університету.

Важко передати ту увагу і цікавість, з якою слухали школярі оповідання учасника збирання багатого врожаю на цілих землях Михайла Воробйова. Він розповідав про життя і роботу дружнього колективу студентів університету в рад госпі «Західний» Кокчетавської області, Казахської РСР.

Тепло зустріли учні і виступ учасників університетської художньої самодіяльності.

Л. ДОРОШЕНКО.

З досвіду проведення педагогічної практики на хімічному факультеті

ХОЧ ОСТАТОЧНІ підсумки педагогічної практики на хімічному факультеті ще не підведені, але дещо про неї вже можна сказати. Вперше проведена практика з відривом від навчання принесла повноцінні плоди. З першого і до останнього дня практики студенти перебували в школі. Вони були присутніми на уроках викладачів різних дисциплін і різних класів, знайомилися з постановкою викладання у кращих вчителів.

В процесі пасивної педагогічної практики кожен студент глибоко вивчив учнівський колектив того класу, в якому йому доводилося давати уроки. Студенти прослухали зразкові уроки викладачів хімії. Інтерес практикантів був настільки великий, що деякі студенти за власною ініціативою написали розгорнуті рецензії, досить вдалі.

Перший етап пасивної практики тривав коло трьох тижнів і був присвячений притягненню всієї маси студентів до участі у виховній роботі школи. Комсомольські збори, художня самодіяльність, бесіди і подання допомоги окремим учням, участь у випуску га-

зет, відвідання батьків та ін. — такий неповний перелік міроприємств, в яких прийняли участь наші студенти.

Але особливо відчутним, дуже плодотворним був другий етап практики, що дав можливість оцінити загальну підготовку студентів, його здібності до самостійної роботи взагалі, і зокрема до виявлення цієї самостійності в педагогічній роботі.

Треба відзначити, що всі студенти поставилися до підготовки серйозно і відповідально. Тут майже немає винятків. Проведення активної педагогічної практики ускладнювалось тим, що студенти не прослухали заздалегідь ні курсу педагогіки, ні курсу методики хімії. Ці курси читались паралельно з проходженням практики. І це, можна сказати, найбільш суттєвий недолік в її проведенні.

Довелося прикласти немалих зусиль, щоб зменшити ускладнення, які стали наслідком вищезгаданого недоліку. Після бесіди з методистом про зміст того уроку,

що його готує студент, про методичну та ідеологічну спрямованість, після рекомендації літератури студент готував урок. Спочатку план і конспект уроку проглядали викладачі школи та методик, після чого студент проводив пробний урок перед групою своїх товаришів.

Якщо урок проходив незадовільно, студент мав змогу провести його другий, а інколи і третій раз. Тільки після задовільного проведення пробного уроку він одержував дозвіл виступити в школі. Цей прийом хоч і вимагав від методиста значно більшої затрати часу і енергії, згодом оправдав себе.

Уроки практикантів проходили цікаво, викликали великий інтерес учнів. Не збільшуючи об'єму матеріалу, який вимагався за програмою, студент збагачував його новими фактами, цікавими демонстраціями. Наочність у викладанні була детально продумана.

Не дивно, що навіть досвідчені викладачі школи дечому вчилися під час проведення практичних уроків.

Хочеться назвати окремих студентів, які особливо виділились прекрасним проведенням уроків. Це товариші Волкова, Гора, Бейкун, Косогова, Скидан, Тищенко, Мнацуканова, Шкребець, Скрипник, Постоєва, Нефедова, Черняєва, Парицька, Михайленко, Сєзрюк та інші.

68 студентів факультету дали по три практичних уроки. Багато з них провели лабораторні та практичні заняття. Півтора місяця студенти жили життям школи.

Студентами була також проведена велика виховна робота. При цьому вони самі намічали зміст і об'єм позакласної роботи, форми її організації. Як правило, вони вміло поєднували позакласну роботу з класною. Що ж входило в цю позакласну роботу? Тут були і тематичні вечори з доповідями, демонстраціями всіх видів (складання монтажів, схем, плакатів, організація вікторин і т. п.).

Студенти проводили також експерсії, керували збиранням різних приладів, виготовленням моделей, організовували гуртки. Ба-

Дуже добре, коли навіть невеликий художній твір збуджує читача, не залишає його байдужим, породжує в ньому думки і почуття. Саме таке враження складається після прочитання вміщеного у вересневому номері журналу «Знання» за цей рік оповідання С. Журавовича «В дорозі».

Вже сама тема твору не може залишити читача байдужим. Це тема гордої людини, людини з великої літери. Так, саме горьківська тема розкривається Журавовичем в уже дещо стандартизованому сюжеті, в конфлікті між «начальником» і «підлеглим».

Здавалось, нічого оригінального. І разом з тим щось нове — таке враження залишається від оповідання Журавовича. Дійсно, що незвичного для читача в сюжеті, де рядова робітниця пошти в позаслужбовий час, в негоду, вночі доставляє телеграму (без службової помітки «терміново») адресату в далеке село; в сюжеті, де ця ж робітниця за свою неповиірну владу одержує незаслужену догану, а потім бореться проти цього невірної рішення і перемагає в боротьбі.

Але як про це написано? Це не підсоложена водичка надуманих конфліктів, що не потребують розв'язки. Це життєва правда.

В нескладний сюжет твору автор вкладає провідну думку, яку доводить логікою всієї розповіді: людина повинна бути гордою, не поступатися ні краплиною власної совісті, вона повинна бути високоморальною, глибоко принциповою, здатною довести задуману справу до кінця.

Позитивним в оповіданні є те, що автор уміє показати ці риси в простій людині, в людині, що не являється якимсь екстраординарним явищем в суспільстві. Саме цим автор стверджує, що такою може і повинна бути кожна радянська людина.

Оповідання «В дорозі» сильно своєю критичною стороною. Письменник не боїться засудити бюрократичну суть, самодурство на-

чалства, обивательську терпеливість, безпринципність задля збереження власного дріб'язкового благополуччя підлеглих. Він не боїться показати часто нездорові відносини між «діячами» і простими, скромними трудівниками.

В запереченні, в критиці автор в той же час стверджує ідеал людини. Його позитивна програма окреслена досить чітко. І якщо оповідання носить критичне спрямування, то це не критика ради критики, це думки, натхнені високою комуністичною ідейністю.

Ще одну рису хочеться відзначити в оповіданні С. Журавовича. Здається, що автор розповідає про буденне, звичайне, спокійним тоном, звичними і простими словами. Але це тільки перше враження. Оповідання хвилює, і причина цього хвилювання — в прихованій романтиці твору. І недаремно в ньому є згадка про часи громадянської війни, про період непу. У великій кількості художньої літератури про перші роки боротьби за соціалізм постійно підкреслюється романтичність сприймання дійсності тим народженням бурю поколінням, яке брало участь в революції, пройшло крізь горнило громадянської війни та боротьби на трудовому фронті за соціалізм. Автор ставить завданням відродити цю романтику минулого, знайти і показати романтику сучасної боротьби за соціалістичні ідеали. Тим відрадніше, що це непогано вдається С. Журавовичу.

Він знайшов романтику в буденній житті трудящих нашої країни, в їх спільній боротьбі за майбутнє. Він показав, як в цій боротьбі народжуються і виховуються кращі якості наших сучасників.

Саме всіма цими рисами, глибокими думками цінне невелике оповідання С. Журавовича «В дорозі».

І. МУРОМЦЕВ,
студент V курсу
філологічного факультету.

НОВИНИ НАУКИ І ТЕХНІКИ

ТЕЛЕФОН НА СОНЯЧНІЙ ЕНЕРГІЇ

Коефіцієнт корисної дії фотоелементів зараз вже доходить до 10 процентів, тому їх можна використовувати як самостійні джерела енергії. Нещодавно в США введені в дослідну експлуатацію кілька телефонних мереж, що одержують енергію не від генераторів або гальванічних батарей, а від Сонця.

Мережі зв'язку живлять батареї з 420 фотоелементів, розміром з срібну монету кожний, встановлені на телефонних стовбах на деякій відстані один від одного. Щоб зв'язок не припинявся і вночі, залишок енергії запасується в акумуляторах, які укріплені тут же.

Нові мережі допускають ведення по кожному дроту одночасно кількох розмов. Досвід показав, що вони добре працюють в різних умовах: в мороз і спеку, в снігопад і дощ. Цей вид телефонного зв'язку знайде широке застосування в сільських місцевостях.

ВУЗИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

СОРБОННА

років чотири екзамени. Після цього студенти одержують першу ступінь — «лежешію». На наступний рік вони пишуть дипломну роботу. На протязі останнього, четвертого, року студенти здають державний конкурс, що називається «агрегацією» і дає право на місце викладача в гімназіях.

Після закінчення університету деякі молоді викладачі, що вже працюють в гімназіях, пишуть дисертації. Інколи дисертанти одержують річну стипендію, яка звільняє їх від необхідності викладання. Після захисту дисертації вони одержують звання доктора і можуть викладати в університетах як асистенти.

На протязі навчання студенти вносять невисоку плату. Деякі з них одержують стипендію. Але число цих стипендій недостатнє. Спілка французьких студентів, профспілкова студентська організація бореться за те, щоб всі студенти забезпечувалися стипендіями.

В Паризькому університеті, і зокрема в Сорбонні, працюють відомі вчені, досвідчені професори. Слід зазначити, що вони користуються певною незалежністю, не

НА ДВОРІ осінь. В усьому відчувається її подих: оголились дерева, примерзли пелюстки квітів, холодний вологий вітер гуляє по вулицях міста.

Холодна осінь прийшла і в наш університетський ботанічний сад. Харків'яни люблять свій сад і з великою пошаною говорять про нього — адже це один з найстаріших в країні університетських ботанічних садів.

Закладений він був ще в 1804 році. Колишні садженці дубів стали тепер вже 150-літніми деревами, що величаво красуються на території саду і ніби символізують його древність.

— Наш ботанічний сад, — говорить його директор Федір Іванович Педаш, — є базою підготовки спеціалістів-ботаніків. Він являється одним із тих садів, в якому раніше, ніж в інших, було акліматизовано ряд рослин, в результаті чого вони були поширені по багатьох районах Радянського Союзу.

Чудове царство рослин розкривається перед вами, коли ви заходите в оранжереї. Розбігаються очі, і не знаєш, на що раніше дивитись. Тут біля тисячі різних видів рослин.

Науковий співробітник саду Ольга Миколаївна Воробйова показує цікаве хвойне дерево Австралії — араукарію, висота якого досягає 20 метрів. Під склом оранжереї добре почувають себе кактуси, деякі з них, як черіус, досягають тих же розмірів, що і в себе на батьківщині. Тепло і затінок тут для пальм. Тепер їх нараховується в саду біля 18 видів. Важко сказати, яка з них найкрасивіша. Особливу увагу привертає одна з них — хамеропс, що покритася зараз чудовими плодами (явище порівняно нечасте в оранжерейних умовах).

Не можна пройти повз пальми Вашингтонії. Її листя досягає півтора метрів довжини. Нещодавно колекція саду поповнилась ще десятьма видами насіння пальм, які одержані з Ріо-де-Жанейро.

В оранжереях саду ростуть найрізноманітніші рослини з багатьох країн світу. З далекої Японії завезено сюди камелію, мушкету. Характерним для останньої є те, що плід її вистигає тільки через 7 місяців. Виділяється широке темнозелене листя японської конвалії. Є і інші представники рослинності Японії — золоте, вічно зелене дерево аукуба та інші.

Міцно пустив коріння у водний басейн та землю величолісний філодендрон. А ось і агави. Це дуже цікава рослина. Її листя нагадує меч, а сама вона досягає висоти 12-ти метрів і закінчується суцвіттям 4000 квіточок. Не можна не звернути увагу на так звану сором'язливу мімозу, батьківщина якої — Південна Америка. Листя мімози реагує на дотик: воно миттю складається,

НАШ РЕПОРТАЖ

Осінь у ботанічному саду

як тільки піднесеш до нього руку. В ботанічному саду нараховується біля 250 видів і сортів однолітніх рослин. Тут є чудова колекція рослин побережжя Середземного моря, Кавказу, Криму. Зібрані тут самшит, лавр, цитрусові. Ось рослина з дещо дивною назвою — Кузьмичова трава. Вона має лікувальні якості, з неї виготовляють препарат «ефедрін», який вживають при лікуванні бронхіальної астми.

Прикрашають сад і багаторічні рослини. Взагалі ботанічний сад — прекрасний куточок нашого міста. Навіть осіння пора не зменшує привабливості його алей. Пожовкле листя килимом стелиться в саду, де-не-де на клумбах ще красуються пізні квіти.

Ботанічний сад приваблює не тільки харків'ян. Сюди приїжджають екскурсанти з інших областей, завжди тут багато відвідувачів. Біля 3 тисяч учнів шкіл та студентів вузів відвідують щороку наш сад. Такі екскурсії пов'язані, як правило, з навчальним процесом і мають на меті унаочнити знання з ботаніки.

Працівники ботанічного саду, крім своїх наукових досліджень, проводять велику культурно-освітню роботу, забезпечують кваліфіковане обслуговування численних екскурсій, надають допомогу в організації ботанічних кутків у школах і вузах. В наукових дослідженнях, що проводяться в саду, беруть активну участь також студенти старших курсів біологічного факультету. Часто використовують вони дослідження над рослинністю свого саду для курсових і дипломних робіт.

Вчені біологічного факультету проводять велику роботу по акліматизації та інтродукції рослин, вирішують питання виведення нових їх видів, а головне — ведуть наукове комплектування численних колекцій.

Наукові працівники ботанічного саду в своїй роботі не обмежуються місцевою тематикою. Вони працюють також у співдружності з вченими інших наукових закладів країни. Щодня на адресу ботанічного саду приходять кореспонденції з різних кінців Радянського Союзу. «Науково-виробничі зв'язки нашого саду, — говорить Ф. І. Педаш, — міцніють з кожним роком. Хороші відносини налагодилися у нас з ботанічними садами країн народної демократії».

Щорічно працівники саду відправляють в різні кінці світу більше 2 тисяч пакетів з насінням. Часто вони обмінюються навіть рослинами. Так, в цьому році колекція нашого ботанічного саду поповнилась рідкісною декоративною рослиною «кобея-повзуча», яку одержали з Англії. Науковим працівникам нашого саду надсилають насіння різних рослин з Польщі, Болгарії, Угорщини.

Щоб уявити собі наочно широту міжнародних зв'язків університетського ботанічного саду, зазначимо, що він має зносини з ботанічними садами 60 країн, в тому числі з Англією, США, Італією, Індією, Китаєм, Японією, Грецією, країнами Африканського союзу, а також з багатьма країнами Латинської Америки.

Є в ботанічного саду свої невідкладні потреби, задовольнити які давно вже назріла потреба. Чомусь ще до цього часу не збудовано паркан на межі з міським садом імені Шевченка. Це приводить до того, що інколи псуються або й зовсім знищуються рідкісні рослини. Треба також привести до порядку зовнішній вигляд оранжерей, насамперед поштукатурити стіни. Адже це призводить до того, що оранжереї поступово руйнуються і мають досить непривабливий вигляд. Господарча частина університету повинна відгукнутися на справедливі вимоги і потреби університетського ботанічного саду.

І. РОНІН.

В лабораторії фітопатології біологічного факультету, яка розташована на території ботанічного саду, ведеться велика робота по вихованню у сільськогосподарських рослин стійкості проти захворювань.

На фото: старший лаборант кафедри І. Я. Зубко бере пробу з рослини для вивчення збудника голівні.

Фото О. КУЗІНА.

Вечір відпочинку

Хороше провели вечір відпочинку п'ятикурсники фізико-математичного та радіофізичного факультетів. З цікавою розповіддю про враження від перебування в Англії, про життя англійської молоді, студентів виступив на вечорі секретар міськомкому комсомолу тов. В. П. Макаренко. Немало радості доставив присутнім добре підготовлений, з віддумкою проведений концерт художньої самодіяльності.

О. ІВАНОВА.

Клод ФРІУ,
аспірант філологічного ф-ту
Московського університету.

Заст. редактора
Л. ГЕЛЬФЕНБЕЙН.